

44. Ο ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

α) Περί φόνου

Τό κυριότερο αγαθό γιά τόν άνθρωπο είναι ή ζωή. Όλα τά άλλα υλικά αγαθά υπάρχουν γιά νά εξυπηρετήσουν τή ζωή. Κατά τή χριστιανική διδασκαλία ή ζωή είναι τό στάδιο τής ήθικης προπαρασκευής και τής βαθμιαίας τελειοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνόσω ζεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἔχει τή δυνατότητα

νά πραγματοποιήσει τὸ σκοπὸ τῆς υπάρξεώς του, νά ὁμοιάσει μέ τὸ Θεό, ὅσο αὐτὸ εἶναι δυνατό στὴν ἀνθρώπινη φύση.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔχουμε ἀποφασίσαι νά σεβόμαστε τὴ ζωὴ τῶν συνανθρώπων μας. Ὅπως προφυλάσσουμε καὶ φροντίζουμε γιὰ τὴν προσωπικὴν καὶ ἀρνητικὰ. Θετικὰ φροντίζουμε ὅταν μέ προθυμία τοῦς βοηθᾶμε σέ ὅποιον δὲν μπορεῖ νά ἐκθέσει τὴ ζωὴ του σέ κίνδυνο. Τέτοιες πράξεις ἀμέλειας εἶναι λ.χ. ἡ παράλειψη λήψεως τῶν ἀναγκαίων μέτρων προστασίας τῆς ζωῆς καὶ τῆς σωματικῆς ἀκεραιότητος τῶν ἐργαζομένων σέ διάφορες ἐπιχειρήσεις, ἡ νοθεΐα διαφόρων βιοτικῶν ἀγαθῶν ἢ εἰδῶν διατροφῆς, ἡ ὑπερβολικὴ ταχύτητα ὀχημάτων κτλ.

Ἄλλ' ἡ μεγαλύτερη παράβασις τοῦ καθήκοντος τοῦ σεβασμοῦ τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων εἶναι ὁ φόνος, δηλαδὴ ἡ σκόπιμη ἀφαίρεσις τῆς ζωῆς ἑνὸς ἀνθρώπου.

Ὁ φόνος θεωρήθηκε πάντοτε ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀπαίσια καὶ ἀπεχθῆ κοινωνικὰ ἐγκλήματα. Ὁ φόνος εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀδικία πού μπορεῖ νά κάνει κανεὶς σ' ἓναν ἄνθρωπο, ἀφοῦ τοῦ ἀφαιρεῖ ἀγαθὸ πού δὲν μπορεῖ νά τοῦ ἐπιστρέψει. Εἶναι ἀδικία καὶ κατὰ τῶν συγγενῶν τοῦ θύματος καὶ κατὰ τῆς κοινωνίας.

Ὁ Θεὸς ἀπαγορεύει τὸ φόνο μέ τὴν ἐντολὴν τοῦ Δεκαλόγου «οὐ φονεύσεις». Ὁ Χριστιανισμὸς ἀναγνωρίζει τὴ ζωὴ ὡς προσωπικὸ δικαίωμα τοῦ κάθε ἀνθρώπου, ἱερό καὶ ἀπαραβίαστο. Μόνον σέ περίπτωσι πού δέχεται κανεὶς ἀδικὴ ἐπίθεσι καὶ βρίσκειται σέ κατάστασι ἄμυνας ἔχει τὸ δικαίωμα σέ ἔσχατη ἀνάγκη νά φονεύσει τὸν ἐπιτιθέμενον προκειμένου νά προστατεύσει τὴ ζωὴ τῆς δικῆς του ἢ τῆς οἰκογένειάς του.

Ἐγκλημα ἀπαράδεκτο καὶ ἀποτρόπαιον εἶναι καὶ ὁ δικαστικὸς φόνος, πού ἐπιβάλλεται γιὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητος σέ ὀρισμένα δικτατορικά καθεστῶτα. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐπιβολὴν καὶ ἐκτέλεσι τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου σέ ἀθῶους ἀνθρώπους ἢ σέ πολιτικούς ἀντιπάλους δικτατόρων.

Ἀπαράδεκτα ἐγκλήματα εἶναι καὶ ὁ φόνος ἀνθρώπων εἴτε γιὰ λόγους ἐκδικήσεως εἴτε γιὰ λόγους ὑλικοῦ συμφέροντος εἴτε γιὰ σκοτεινοὺς πολιτικούς σκοποὺς.

β) Περί πολέμου

Ὁ πόλεμος εἶναι πληγὴ καὶ μάστιγα τῆς ἀνθρωπότητος, γι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι ἀγωνίζονται μέ ὅλες τοὺς τῆς δυνάμεις ἐναντίον τοῦ πολέμου καὶ

ιδρύουν διεθνείς οργανισμούς για την ειρηνική επίλυση τῶν διαφορῶν μεταξύ τῶν λαῶν.

Ὁ πόλεμος ἐκθέτει τή ζωή τῶν ἀνθρώπων σέ προφανή κίνδυνο καί ὑποχρεώνει τόν ἠθικό ἄνθρωπο νά φονεύσει. Ἔτσι ὁ πόλεμος ἀποτελεῖ ἄρνηση τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Ὁ ἐπιθετικός πόλεμος δέν ἔχει καμιά λογική καί ἠθική δικαιολογία. Προξενεῖ τήν ἐκβαρβάρωση καί ἀποθηρίωση τῶν ἀνθρώπων. Καταστρέφει τήν υἰγεία, τή σωματική ἀκεραιότητα ἢ καί τή ζωή τῶν πολεμιστῶν καί πολλές φορές τοῦ ἄμαχου πληθυσμοῦ. Βυθίζει στό πένθος, τή φτώχεια καί τή δυστυχία χιλιάδες ἀνθρώπους. Καταστρέφει μεγάλα ἔργα τοῦ πολιτισμοῦ καί, γενικά, μόνο συμφορές προκαλεῖ.

Ὁ πόλεμος εἶναι τέκνο τῆς ἀμαρτίας καί ἐκδήλωση τοῦ ἀνθρώπου πού ἔχει ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τό Θεό. Ὁ Χριστιανισμός ἀπαιτεῖ τήν κατάργηση τῶν πολέμων καί στήν ὀρθόδοξη λατρεία ὑπάρχουν εὐχές γιά τήν ἐξάλειψη τῆς μάστιγας αὐτῆς. Στή Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου παρακαλοῦμε τό Θεό νά σβήσει τή μανιώδη ὀργή τῶν λαῶν (... σβέσον τά φρυάγματα τῶν ἐθνῶν).

Ἄδικαιολόγητος καί ἀθέμιτος εἶναι ὁ ἐπιθετικός πόλεμος. Ὁ ἀμυντικός καί ἀπελευθερωτικός πόλεμος ἐπιτρέπεται «κατ' ἀνάγκην», γιατί τόν ἐπιβάλλει ἡ ἀγάπη πρὸς τήν πατρίδα. Εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά χρησιμοποιήσουμε ὅλα τά μέσα, γιά νά προλάβουμε καί ἀποφύγουμε τόν πόλεμο. Ὅταν ὅμως ὁ πόλεμος ἐξαπολύεται καί μᾶς ἐπιβάλλεται, εἴμαστε ὡς χριστιανοί ὑποχρεωμένοι νά ἀναλάβουμε τό βᾶρος καί τήν εὐθύνη τοῦ πολέμου στό ὄνομα ὑψιστῶν ἀξιῶν καί σκοπῶν. Ὁ πιστός στόν ἀμυντικό ἢ ἀπελευθερωτικό πόλεμο ἀναγκάζεται νά ἀφαιρέσει τή ζωή τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδας του, ἀφοῦ προηγουμένως κάνει τό πᾶν γιά νά ἀποφύγει τό ἀναγκαῖο αὐτό κακό.

Οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν μέ ὀρθολογιστικά μέσα νά ἐπιτύχουν τήν κατάργηση τῶν πολέμων. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ ἀνακαλύψεις ὀπλων μαζικῆς καταστροφῆς ἀνθρώπων ἀπομακρύνουν κάπως τόν κίνδυνο ἑνός νέου παγκόσμιου πολέμου. Ἄλλ' ἐνόσω ὁ ἄνθρωπος παραμένει μακριά ἀπό τό Θεό καί εἶναι γεμάτος ἐγωισμό καί σκληρότητα, ὁ πόλεμος μέ ἄλλη ἴσως μορφή θά ἀπειλεῖ μονίμως τήν ἀνθρωπότητα καί θά δημιουργεῖ ὀμαδικές ψυχώσεις, φοβίες καί ἀνταγωνισμούς. Ὁ φόβος τῆς καταστροφῆς ὀλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας ἀπό τή χρήση τῶν ἀτομικῶν, πυρηνικῶν καί χημικῶν ὀπλων σέ ἐνδεχόμενη γενική σύρραξη τῶν ὑπερδυνάμεων εἶναι ἀρνητική δύναμη, πού δέν μπορεῖ νά μεταβάλει τίς ἀμαρτωλές διαθέσεις τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐξάλειψη τῶν πολέμων εἶναι συνδεδεμένη μέ τήν ἐξάλειψη τοῦ ἀμαρτωλοῦ ἀνθρώπου πού ὑπάρχει μέσα μας. Ὁ χριστιανός δέν εἶναι σέ θέση νά διανοηθεῖ τόν πόλεμο κατά τῶν συνανθρώπων του. Συνεπῶς ἡ κατάργηση τῶν

πολέμων είναι ζήτημα ειλικρινουῦς ἀποδοχῆς καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΙΜΕΝΑ

« Ἰδοὺ γάρ βασιλεύς δίκαιος βασιλεύσει καὶ ἄρχοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι... καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσαι ταχύ μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην... καὶ ἔσται τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη καὶ κρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη ἀνάπαυσιν καὶ κατοικήσῃ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐν πόλει εἰρήνης».

(Ἡσαΐας 32, 1-18).

(Ἰδοὺ, βασιλιάς δίκαιος θά βασιλεύσει καὶ θά κυβερνήσουν ἄρχοντες μετὰ κρίση... καὶ οἱ γλῶσσαι πού τραυλίζουν θά μάθουν γρήγορα νά μιλοῦν τὴν εἰρήνην... καὶ τὰ ἔργα (τὸ ἀποτέλεσμα) τῆς δικαιοσύνης θά εἶναι εἰρήνη καὶ ἡσυχία καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ θά κατοικεῖ σὲ πόλη εἰρηνική).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Γιατί ὁ φόνος εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη ἀδικία, πού μπορεῖ νά κάνει κανεὶς σ' ἓναν ἄνθρωπο;
- 2) Γιατί τὰ αἷτια τοῦ πολέμου εἶναι κατὰ βάθος ἠθικά;
- 3) Γιατί ὁ πόλεμος καταδικάζεται ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ ἠθική;